

Skatteutskottets betänkande

1984/85:61

om ändringar i uppbördslagen (prop. 1984/85:192)

Sammanfattning

Utskottet tillstyrker de förslag som regeringen har lag fram om vissa anståndsmöjligheter för arbetsgivare som ålagts betalningsskyldighet för arbetstagares skatt, m. m. Samtidigt avstyrker utskottet ett antal motioner rörande klarare regler för arbetsgivaransvaret.

I en reservation begär m-, c- och fp-ledamöterna med anledning av motionerna förslag om förbättrade regler som kan träda i kraft vid det kommande årsskiftet.

Propositionen

Regeringen (finansdepartementet) föreslår i proposition 1984/85:192 att riksdagen antar ett vid propositionen fogat förslag till lag om ändring i uppbördslagen (1953:272).

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att en arbetsgivare, som har överklagat ett beslut varigenom han ålagts betalningsskyldighet för arbetstagares skatt, skall kunna få anstånd med betalningen i avvaktan på att förvaltningsdomstolarna slutligt avgör ärendet.

Vidare föreslås att nuvarande regler i uppbördslagen om nedsättning av kvarskatteavgift till två procent skall tillämpas utan ansökningsförfarande och beaktas redan vid den ordinarie debiteringen av slutlig skatt. Det föreslås också en utvidgning av möjligheterna att erhålla nedsättning av kvarskatteavgiften till två procent.

Förslag läggs också fram om att slopa det särskilda skattepostgirokonto, centrala skattekontot, som i dag kan användas av den som inte vet till vilken länsstyrelse en skatteinbetalning skall göras.

Slutligen föreslås en mindre ändring av reglerna om utmätning av fordringar på skatt som skall återbetalas.

Lagförslaget har följande lydelse.

Förslag till**Lag om ändring i uppbördslagen (1953: 272)**

Härigenom föreskrivs i fråga om uppbördslagen (1953: 272)¹

dels att 27 § 3 och 4 mom., 48 § 4 mom., 52 §, 68 § 6 mom., anvisningarna till 41 § samt punkt 5 av anvisningarna till 45 § skall ha nedan angivna lydelse.

dels att i lagen skall införas en ny paragraf, 75 b §, av nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

27 §

3 mom.² Överstiger skattskyldigs slutliga skatt den preliminära skatt, som skall gottskrivas honom enligt 2 mom., skall den skattskyldige betala en avgift (kvarskatteavgift) med åtta procent av det överskjutande beloppet, om detta uppgår till högst femtusen kronor, och i annat fall med tio procent.

3 mom. Överstiger skattskyldigs slutliga skatt den preliminära skatt, som skall gottskrivas honom enligt 2 mom., skall den skattskyldige betala en avgift (kvarskatteavgift) med åtta procent av det överskjutande beloppet, om detta uppgår till högst femtusen kronor, och i annat fall med tio procent. *Om särskild beräkning i vissa fall föreskrivs i 4 mom.*

Avgiftsbelopp som understiger femtio kronor påförs ej. Vid bestämmande av procenttalet för avgiften och vid beräkning av avgiften gäller

att i den slutliga skatten inte inräknas skattetillägg eller förseningsavgift enligt taxeringslagen. (1956: 623);

att i den preliminära skatten inte inräknas sådan preliminär skatt som avses i 2 mom. 3 och som har betalats efter den 30 april året efter inkomståret;

att det belopp, som avgiften skall beräknas på, avrundas till närmast lägre hundratal kronor.

Ändras debitering eller tillgodoräkning av preliminär skatt eller debiteras tillkommande skatt, görs ny beräkning av kvarskatteavgift. Avgiften bestäms därvid till belopp som skulle ha utgått, om beräkningen gjorts vid den årliga debiteringen av motsvarande slutliga skatt.

Bestämmelserna i denna lag om kvarstående och tillkommande skatt skall tillämpas på kvarskatteavgift om inte annat anges.

4 mom.³ Har skattskyldig, som har fått anstånd med självdeklarationen till någon dag efter den 30 april taxeringsåret, betalat in preliminär skatt för inkomståret efter den 30 april men senast den 30 juni

4 mom. Har skattskyldig, som har fått anstånd med självdeklarationen till någon dag efter den 30 april taxeringsåret, betalat in preliminär skatt för inkomståret efter den 30 april men senast den 30 juni

¹ Lagen omtryckt 1972: 75.

Senaste lydelse av lagens rubrik 1974: 771.

² Senaste lydelse 1981: 254.

³ Senaste lydelse 1981: 254.

Nuvarande lydelse

taxeringsåret, skall *länsstyrelsen på ansökan av den skattskyldige nedsätta kvarskatteavgiften enligt följande.*

Kvarskatteavgiften skall beräknas efter två procent på den del av det överskjutande beloppet enligt 3 mom. som täcks av den enligt första stycket inbetalade skatten. Avgiften i övrigt skall beräknas som om betalningen hade gjorts senast den 30 april taxeringsåret. I övrigt gäller bestämmelserna i 3 mom.

Ansökan skall ha kommit in till länsstyrelsen före utgången av året efter det då kvarskatteavgiften påfördes.

Föreslagen lydelse

taxeringsåret, skall *kvarskatteavgiften beräknas efter två procent på den del av det överskjutande beloppet enligt 3 mom. som täcks av den inbetalade skatten. Avgiften i övrigt skall beräknas som om betalningen hade gjorts senast den 30 april taxeringsåret. I övrigt gäller bestämmelserna i 3 mom.*

Har skattskyldig, som på grund av omständighet som utgör laga förfall inte har fullgjort sin deklarationsskyldighet senast den 30 april taxeringsåret, betalat in preliminär skatt för inkomståret efter den 30 april men senast den 30 juni taxeringsåret, skall länsstyrelsen på ansökan av den skattskyldige beräkna kvarskatteavgiften på sätt som anges i första stycket. Ansökan skall ha kommit in till länsstyrelsen före utgången av året efter det då kvarskatteavgiften påfördes.

48 §

4 mom.⁴ Skattskyldig, som avyttrat fastighet eller rörelse eller del av sådan tillgång eller aktie eller andel i bolag, vars aktier eller andelar vid tiden för avyttringen ägdes eller innehades på sätt som anges i 54 § femte stycket kommunalskattelagen, mot betalning under minst tre år, kan, om till följd härav hans till statlig inkomstskatt taxerade inkomst blivit mer än dubbelt så stor som medeltalet av hans motsvarande taxerade inkomster för närmast föregående tre beskattningsår, efter ansökan beviljas anstånd av lokal skattemyndighet med erläggande av kvarstående skatt för det taxeringsår, då försäljningen tagits till beskattning. Anstånd får avse högst två tredjedelar av den kvarstående skatten. Det belopp, för vilket anstånd medges, skall erläggas med halva beloppet före utgången av

4 mom. Skattskyldig, som avyttrat fastighet eller rörelse eller del av sådan tillgång eller aktie eller andel i bolag, vars aktier eller andelar vid tiden för avyttringen ägdes eller innehades på sätt som anges i 35 § 1 a mom. sjunde stycket a kommunalskattelagen (1928:370), mot betalning under minst tre år, kan, om till följd härav hans till statlig inkomstskatt taxerade inkomst blivit mer än dubbelt så stor som medeltalet av hans motsvarande taxerade inkomster för närmast föregående tre beskattningsår, efter ansökan beviljas anstånd av lokal skattemyndighet med erläggande av kvarstående skatt för det taxeringsår, då försäljningen tagits till beskattning. Anstånd får avse högst två tredjedelar av den kvarstående skatten. Det belopp, för vilket anstånd medges, skall erläggas med

⁴ Senaste lydelse 1976: 347.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

april månad under ett vart av de två år, som följer närmast efter det år, då den kvarstående skatten enligt debiteringen skolat erläggas.

halva beloppet före utgången av april månad under ett vart av de två år, som följer närmast efter det år, då den kvarstående skatten enligt debiteringen skolat erläggas.

Har avyttringen föranlett debitering av tillkommande skatt, får anstånd medges efter motsvarande grunder.

(Se vidare anvisningarna).

52 §⁵

Skatt, som har innehållits genom skatteavdrag, skall betalas genom insättning på skattepostgirokonto hos länsstyrelsen i det län där arbetsgivaren är registrerad för inbetalning och redovisning av arbetstagares skatt. Är arbetsgivaren ej registrerad, skall skatten betalas till länsstyrelsen i det län där arbetsgivaren är bosatt.

Sådan preliminär A-skatt eller kvarstående skatt, som ej har innehållits genom skatteavdrag, preliminär B-skatt samt tillkommande skatt skall betalas genom insättning på skattepostgirokonto hos den länsstyrelse till vilken skatten skall betalas enligt skattsedel.

Insättning enligt första eller andra stycket kan göras också genom inbetalning hos de banker, med vilka regeringen har träffat avtal därom.

Om arbetsgivare eller skattskyldig ej vet till vilken länsstyrelse inbetalning skall göras, skall skatten sättas in på ett särskilt skattepostgirokonto (centrala skattekontot).

Om arbetsgivare eller skattskyldig ej vet till vilken länsstyrelse inbetalning skall göras, skall skatten sättas in på skattepostgirokonto hos länsstyrelsen i det län där arbetsgivaren respektive den skattskyldige är bosatt.

Betalas skatt genom girering från postgirokonto, skall skatten anses vara inbetald den dag då gireringshandlingarna kom in till postanstalt. Statlig myndighet, som använder det centrala redovisningssystemet (system S) för betalning av skatt, skall anses ha betalt den dag då uppdrag att betala skatten sändes till redovisningscentral i systemet.

Inbetalning av skatt sker kostnadsfritt.

68 §

6 mom.⁶ Fordran på skatt eller ränta, som skall återbetalas enligt denna lag, må ej överlåtas särskilt, innan beloppet kan lyftas.

Utan hinder av vad som sägs i första stycket må utmätning av fordran som avses där äga rum. Fordran enligt 1 mom. första stycket och ränta på sådan fordran må dock ej utmätas förrän länsstyrelsens skriftliga uppgifter om skattskyldiga, som tillgodoförts så-

Utan hinder av vad som sägs i första stycket får där avsedd fordran utmätas. Fordran på överskjutande preliminär skatt, som avses i 1 mom. första stycket, och på ö-skatteränta får dock utmätas först i samband med att kronofogdemyndighet vid den årliga debiteringen

⁵ Senaste lydelse 1979: 489.

⁶ Senaste lydelse 1981: 839.

Nuvarande lydelse

dan fordran, har kommit kronofogdemyndighet till handa. Sedan kronofogdemyndigheten återsänt uppgifterna till länsstyrelsen, må ej heller sådan fordran utmätas innan beloppet kan lyftas. I enskilt mål må fordran av sistnämnda slag ej utmätas efter ansökan som gjorts senare än den 1 september under taxeringsåret.

Bestämmelserna i 5 kap. 1–3 §§ utsökningsbalken äga icke tillämpning vid utmätning av fordran som avses i första stycket. I enskilt mål skall dock undantagas ett belopp om femhundra kronor utom i mål om vad enskild har att utgiva enligt lagen om socialhjälp eller barnavårdslagen eller på grund av underhållsskyldighet enligt giftermålsbalken, föräldrabalken eller annan lag.

Utmätning i enskilt mål må icke ske utan att åtgärden kan beräknas inbringa sökanden något utöver vad som fordras för att täcka kostnaderna för utmätningen.

Föreslagen lydelse

av slutlig skatt bereds tillfälle att ta sådana fordringar i anspråk enligt lagen (1985:146) om avräkning vid återbetalning av skatter och avgifter. I enskilt mål får fordringar av sistnämnda slag inte utmätas efter ansökan som gjorts senare än den 1 september under taxeringsåret.

75 b §

Har en arbetsgivare hos allmän förvaltningsdomstol överklagat ett beslut om betalningsskyldighet enligt 75 § får länsstyrelsen om det finns synnerliga skäl medge anstånd helt eller delvis med betalningen. Anstånd får beviljas att gälla längst intill dess tre månader förflutit från dagen för förvaltningsdomstolens avgörande i saken. Länsstyrelsen får som villkor för anstånd föreskriva att säkerhet skall ställas.

Den som fått anstånd skall betala ränta för den del av skattebeloppet för vilken betalningsskyldighet kvarstår vid anståndstidens utgång. Vid beräkningen av räntan gäller 49 § 4 mom. i tillämpliga delar.

Anvisningar
till 41 §⁷

Då befrielse från eller nedsättning av skatteavdrag för preliminär A-skatt medgives på grund av existensminimum, har den lo-

Då befrielse från eller nedsättning av skatteavdrag för preliminär A-skatt medgives på grund av existensminimum, har den lo-

⁷ Senaste lydelse 1976: 89.

Nuvarande lydelse

kala skattemyndigheten att dels med ledning av bestämmelserna i 50 § 2 mom. kommunalskattelagen och anvisningarna till nämnda paragraf angiva den skattskyldiges existensminimum dels ock förordna efter vilka grunder skatteavdrag skall verkställas. Beräknas den skattskyldiges inkomster understiga existensminimum, kan förordnande meddelas antingen att skatteavdrag över huvud taget icke skall verkställas eller att skatteavdrag icke skall verkställas, såvida icke inkomsten hos huvudarbetsgivaren överstiger visst angivet belopp. Kan det antagas, att inkomsterna överstiga existensminimum, bör förordnas, att vid varje avlöningstillfälle visst angivet belopp alltid skall förbehållas den skattskyldige, så att för skatteavdrag får tagas i anspråk allenast vad av lönen överskjuter det förbehållna beloppet. Det belopp, som sålunda skall förbehållas den skattskyldige, bör som regel motsvara fastställt existensminimum minskat med de inkomster, den skattskyldige kan åtnjuta från annan än huvudarbetsgivaren. Det förbehållna beloppet kan dock ökas med belopp motsvarande dels sådana utgifter, som äro nödvändiga för förvärvande av den löneinkomst, varom fråga är, och som äro avdragsgilla vid taxering, t. ex. avgifter, som den skattskyldige har att erlagga för sådan pensionsförsäkring eller sjuk- eller olycksfallsförsäkring, som tagits i samband med tjänst, eller avgifter, som den skattskyldige i samband med tjänsten har att erlagga för egen eller efterlevandes pensionering annorledes än genom försäkring, eller kostnader för resor till och från arbetet, dels ock tillfälliga utgifter av ofrånkomlig natur, som den skattskyldige må hava att vidkännas och som icke kunna beaktas vid fastställande av existens-

Föreslagen lydelse

kala skattemyndigheten att dels med ledning av bestämmelserna i 50 § 2 mom. kommunalskattelagen och anvisningarna till nämnda paragraf angiva den skattskyldiges existensminimum dels ock förordna efter vilka grunder skatteavdrag skall verkställas. Beräknas den skattskyldiges inkomster understiga existensminimum, kan förordnande meddelas antingen att skatteavdrag över huvud taget icke skall verkställas eller att skatteavdrag icke skall verkställas, såvida icke inkomsten hos huvudarbetsgivaren överstiger visst angivet belopp. Kan det antagas, att inkomsterna överstiga existensminimum, bör förordnas, att vid varje avlöningstillfälle visst angivet belopp alltid skall förbehållas den skattskyldige, så att för skatteavdrag får tagas i anspråk allenast vad av lönen överskjuter det förbehållna beloppet. Det belopp, som sålunda skall förbehållas den skattskyldige, bör som regel motsvara fastställt existensminimum minskat med de inkomster, den skattskyldige kan åtnjuta från annan än huvudarbetsgivaren. Det förbehållna beloppet kan dock ökas med belopp motsvarande dels sådana utgifter, som äro nödvändiga för förvärvande av den löneinkomst, varom fråga är, och som äro avdragsgilla vid taxering, t. ex. avgifter, som den skattskyldige har att erlagga för sådan pensionsförsäkring eller sjuk- eller olycksfallsförsäkring, som tagits i samband med tjänst, eller avgifter, som den skattskyldige i samband med tjänsten har att erlagga för egen eller efterlevandes pensionering annorledes än genom försäkring, eller kostnader för resor till och från arbetet, dels ock tillfälliga utgifter av ofrånkomlig natur, som den skattskyldige må hava att vidkännas och som icke kunna beaktas vid fastställande av existens-

Nuvarande lydelse

minimibeloppet. I förekommande fall äger den lokala skattemyndigheten vidare – för att förhindra att den skattskyldige vid stigande inkomst skall nödgas avstå hela inkomstökningen till skatt – förordna, att om den skattskyldiges inkomst hos huvudarbetsgivaren stiger utöver det förbehållna beloppet skatteavdrag må, intill den gräns där skatten kan uttagas till fullo, verkställas högst med belopp motsvarande viss angiven kvotdel av inkomstökningen. Har kronofogdemyndigheten lämnat under rättelse enligt 51 § andra stycket utsköningskungörelsen (1971:1098) bör den lokala skattemyndigheten vid prövning av frågan om befrielse från eller nedsättning av skatteavdrag för preliminär A-skatt på grund av existensminimum icke avvika från det av kronofogdemyndigheten fastställda förbehållsbeloppet, såvida icke nya omständigheter framkommit. En sådan omständighet föreligger exempelvis när den skattskyldige äger tillgångar, som kronofogdemyndigheten icke haft kännedom om.

Skatteavdrag för *kvarstående skatt* må såsom framgår av 42 § icke verkställas förrän skatteavdrag för preliminär skatt till fullo verkställts. Vid nedsättning av skatteavdraget för *kvarstående skatt* på grund av existensminimum bör den lokala skattemyndigheten därför taga hänsyn till dels den skattskyldiges existensminimum och dels den preliminära skatt den skattskyldige har att erlagga. Då särskilda skäl göra det påkallat, äger den lokala skattemyndigheten *dels* i erforderlig mån höja det belopp, som enligt vad nyss sagts skall förbehållas den skattskyldige, *dels ock* förordna, att vid inkomstökning utöver det förbehållna beloppet skatteavdrag må verkställas högst med belopp motsvarande viss angiven kvotdel av inkomstökningen. I fråga om skattskyldig som är försatt i konkurs skall efter ansökan av den skattskyldige eller konkursboet tagas hänsyn även till vad den skattskyldige har att avstå till konkursboet av sin lön.

till 45 §

5. Har skattskyldig under inkomståret, innan beslutet om jämkning meddelats, erlagt högre preliminär skatt än han rätteligen bort göra, skall den för mycket in-

Föreslagen lydelse

minimibeloppet. I förekommande fall äger den lokala skattemyndigheten vidare – för att förhindra att den skattskyldige vid stigande inkomst skall nödgas avstå hela inkomstökningen till skatt – förordna, att om den skattskyldiges inkomst hos huvudarbetsgivaren stiger utöver det förbehållna beloppet skatteavdrag må, intill den gräns där skatten kan uttagas till fullo, verkställas högst med belopp motsvarande viss angiven kvotdel av inkomstökningen. Har kronofogdemyndigheten lämnat under rättelse enligt 14 kap. 7 § utsköningsförrordningen (1981:981) bör den lokala skattemyndigheten vid prövning av frågan om befrielse från eller nedsättning av skatteavdrag för preliminär A-skatt på grund av existensminimum icke avvika från det av kronofogdemyndigheten fastställda förbehållsbeloppet, såvida icke nya omständigheter framkommit. En sådan omständighet föreligger exempelvis när den skattskyldige äger tillgångar, som kronofogdemyndigheten icke haft kännedom om.

5. Har skattskyldig under inkomståret, innan beslutet om jämkning meddelats, erlagt högre preliminär skatt än han rätteligen bort göra, skall den för mycket in-

Nuvarande lydelse

betalda skatten icke restitueras. I stället skall den preliminära skatt, som skall erläggas efter beslutet om jämkning, i motsvarande mån reduceras, så att den sammanlagda preliminärskatten kommer att uppgå till belopp, som beräknas böra utgå för inkomståret. Fall *kunna* förekomma – *sådana torde inträffa i synnerhet* vid jämkning under senare delen av inkomståret – då preliminärskatten *nedsättes* med så stort belopp att, trots *det* den skattskyldige helt befriats från att *erlägga* dylik skatt under återstående uppbördsterminer under uppbördsåret, han likväl för inkomståret inbetalt högre skatt än han kan *antas* *gas* hava rätteligen bort göra.

Uppgår det för mycket inbetalda beloppet till minst en femtedel av den slutliga skatt, som kan beräknas komma att utgå, dock till minst *ett*hundra kronor, *äger* skattskyldig *återbekomma* det för mycket inbetalda beloppet utan avvaktan *å* debitering av den slutliga skatten. Äro särskilda förhållanden för handen – fråga är t.ex. om nedsatt skatteförmåga eller om ett särskilt stort skattebelopp – kan myndigheten, även om det angivna villkoret icke är uppfyllt, medgiva att det för mycket erlagda beloppet återbetalas till den skattskyldige.

Föreslagen lydelse

betalda skatten icke restitueras. I stället skall den preliminära skatt som skall erläggas efter beslutet om jämkning i motsvarande mån reduceras, så att den sammanlagda preliminärskatten kommer att uppgå till belopp, som beräknas böra utgå för inkomståret. Fall *kan* förekomma, särskilt vid jämkning under senare delen av inkomståret, då preliminärskatten *nedsätts* med så stort belopp att den skattskyldige, trots *att* han helt befriats från att *betala* sådan skatt under återstående uppbörds månader, *ändå* har inbetalt högre skatt än han kan *antas* ha rätteligen bort göra.

Uppgår det för mycket inbetalda beloppet till minst en femtedel av den slutliga skatt, som kan beräknas komma att utgå, dock till minst 500 kronor, *har* den skattskyldige *rätt att få tillbaka* det för mycket inbetalda beloppet utan avvaktan *på* debitering av den slutliga skatten. Äro särskilda förhållanden för handen – fråga är t.ex. om nedsatt skatteförmåga eller om ett särskilt stort skattebelopp – kan myndigheten, även om det angivna villkoret icke är uppfyllt, medgiva att det för mycket erlagda beloppet återbetalas till den skattskyldige.

Denna lag träder i kraft, i fråga om 68 § 6 mom. den 1 september 1985, och i övrigt två veckor efter den dag, då lagen enligt uppgift på den kommit ut från trycket i Svensk författningssamling. Äldre bestämmelser i 27 § 4 mom. gäller dock fortfarande i fråga om kvarskatteavgift, som avser skatt på grund av 1985 eller tidigare års taxering samt på grund av eftertaxering för år 1985 eller tidigare år, om inte fråga är om nedsättning på grund av omständighet som utgör laga förfall.

Motionerna

Motion väckt med anledning av propositionen

1984/85:3186 av Bo Lundgren m. fl. (m)

I motionen yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag om ändring av uppbördslagen vad avser betalningsskyldighet för arbetstagares skatt i enlighet med vad som anförts i motionen.

Motioner väckta under allmänna motionstiden

1984/85:293 av Stig Josefson m. fl. (c)

I motionen yrkas att riksdagen beslutar att de regler som gäller för småhusägare och lägenhetsinnehavare beträffande kontroll av uppdragstagare gentemot uppbörds- och sociallagstiftningen utsträcks till att gälla generellt.

1984/85:315 av Rune Torwald m. fl. (c)

I motionen yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts beträffande behovet av en snabb översyn av reglerna för debitering av källskatter och arbetsgivaravgifter m. m. på sätt i motionen redovisats,

2. att riksdagen beslutar om en lagändring med innebörden att uppgift om A-skatt för företagare skall införas i företagar- och mervärdesskatteregistren.

1984/85:379 av Bo Lundgren (m)

I motionen yrkas

1. att riksdagen hos regeringen begär förslag om en komplettering av uppbördslagen i enlighet med vad som anförts i motionen,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts beträffande införande av anståndsregler vid betalningsskyldighet för annans skatt.

1984/85:409 av Marianne Karlsson (c)

I motionen yrkas att riksdagen beslutar att uppbörd av skatt, socialavgift och moms skall göras möjlig för beställare att dra av från faktura över visst minibelopp och inlevereras till uppbördsmyndighet och att arbetstagare/mindre egenföretagare därmed endast har att redovisa att inbetalning gjorts i samband med sin övriga redovisning.

1984/85:485 av Hans Pettersson i Helsingborg (s) och Bengt Silfverstrand (s)

I motionen yrkas att riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag om komplettering av 2 § i lagen om undantag från vissa bestämmelser i uppbördslagen så att konsumenten redan vid avtalets ingående vet vem som har arbetsgivaransvaret.

1984/85:809 (jfr 808) av Nic Grönvall (m)

I motionen yrkas att riksdagen begär att regeringen snarast möjligt framlägger förslag om införande av s. k. uppbördskort för s. k. självanställd på sätt som föreslagits i motionen.

1984/85:831 av Börje Stensson (fp) och tredje vice talman Karl Erik Eriksson (fp)

I motionen yrkas att riksdagen hos regeringen begär sådana ändringar i skattelagstiftningen att beviljat uppskov med deklaration samtidigt innebär anstånd med fyllnadsinbetalning och reducerad kvarskatteavgift.

1984/85:1224 av Mona Saint Cyr (m)

I motionen yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag till ändringar i uppbördslagstiftningen i enlighet med vad som anförs i motionen.

1984/85:1605 av Kjell Johansson (fp)

I motionen yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag till ändring av reglerna om kvittning av preliminärskatt mellan makar i enlighet med vad som i motionen anförts.

1984/85:1638 av Knut Wachtmeister (m)

I motionen yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om förhandsbesked i fråga om B-skatt.

1984/85:2353 av Lars Ahlström (m) och Christer Eirefelt (fp)

I motionen yrkas att riksdagen beslutar att hos regeringen begära förslag till ändrade regler beträffande arbetstagarbegreppet i enlighet med vad som anförts i motionen.

1984/85:2754 av Ulf Adelsohn m. fl. (m) yrkande 33

I motionen yrkas bl. a.

33. att riksdagen hos regeringen begär förslag till ändring av uppbördslagen i enlighet med vad som anförts i motionen.

Utskottet

Arbetsgivaransvar

I propositionen föreslås att en arbetsgivare som ålagts betalningsskyldighet för arbetstagares skatt skall kunna få anstånd med betalningen i avvaktan på att ärendet blir slutligt avgjort. Frågan om sådant betalningsanstånd har aktualiserats bl. a. med anledning av ett uppmärksammat fall i Göteborg. Det förslag som nu läggs fram grundar sig på socialavgiftsutredningens betänkande (Ds S 1985:01) Företagarregistrering – klarare regler för socialavgifter och överensstämmer med vad som gäller i fråga om arbetsgivaravgifterna.

Förslaget i propositionen tillgodoser ett av de yrkanden som under den

allmänna motionstiden framställts i motion 379 av Bo Lundgren (m). Han anför i den med anledning av propositionen väckta motionen 3186 att förslaget i propositionen inte är tillräckligt. Bestämmelserna i 75 § uppbörds-lagen om att ansvarighet för arbetstagarens skatt inte inträder om arbetsgiva-ren har haft skälig anledning att underlåta att göra skatteavdrag behöver enligt hans uppfattning uppenbarligen också kompletteras så att det klart framgår att hänsyn skall tas till omständigheterna i det enskilda fallet. Enligt den förstnämnda motionen bör skattemyndigheterna i tveksamma fall hellre fria från betalningsansvar än fälla. Även motion 2754 av Ulf Adelson m. fl. (m) innehåller ett yrkande om att reglerna kompletteras så att den som vidtagit skäliga åtgärder för att kontrollera sin skyldighet att göra skatteavdrag inte ändå blir betalningsskyldig. I samma syfte yrkas i motion 1224 av Mona Saint Cyr (m) att lagstiftningen ändras så att orimliga effekter undviks och i motion 315 av Rune Torwald m. fl. (c) att reglerna om arbetsgivaransvar och arbetsgivaravgifter blir föremål för en snabb översyn.

I den sistnämnda motionen yrkas också att de uppgifter som lämnas från företags- och mervärdesskättere registren bl. a. skall innefatta frågan om vederbörande skall erlägga A- eller B-skatt. Ett motsvarande yrkande återfinns också i motion 2353 av Lars Ahlström (m) och Christer Eirefelt (fp). Vidare yrkas i motion 293 av Stig Josefson (c) att den som erlägger betalning mot faktura som innehåller uppgift om utfärdarens registrering till mervärdesskatt eller dennes B-skatt generellt bör bli befriad från arbetsgivaransvar på samma sätt som gäller i fråga om den särskilda avdrags- och uppgiftsskyldigheten för vissa uppdragsersättningar. Hans Pettersson i Helsingborg (s) och Bengt Silfverstrand (s) yrkar i motion 485 att reglerna kompletteras så att en uppdragsgivare redan när offert lämnas får klart för sig vem som har arbetsgivaransvaret.

En annan metod för att en uppdragsgivare skall kunna undvika problemen i dessa fall föreslås i motion 809 av Nic Grönvall (m), nämligen att man inför ett system med "uppbördskort för självanställd", enligt vilket arbetsgivaren/uppdragsgivaren med befriande verkan betalar arbetsgivaravgifter och källskatter för den som är "självanställd". Marianne Karlsson (c) anser enligt motion 409 att bestämmelserna bör ändras på ett likartat sätt så att en beställare kan dra av arbetsgivaravgifter och skatter från fakturan och redovisa dessa belopp tillsammans med sin övriga redovisning.

Utskottet instämmer i uppfattningen att en möjlighet bör öppnas för betalningsanstånd för arbetsgivare i fråga om ansvar för arbetstagares skatt, i överensstämmelse med vad som redan gäller beträffande arbetsgivaravgif-terna. Utskottet tillstyrker alltså propositionen och motion 379 i denna del.

Som utskottet anfört tidigare vid sin behandling av olika frågor på detta område kan reglerna om skatteavdrag och arbetsgivaravgifter med rätta kritiserats för att de i speciella situationer är svåra att tillämpa. I fråga om skatteavdrag är det visserligen i allmänhet tillräckligt att undersöka vilket slags skattsedel den anlitade personen har. Om denne har en B-skattsedel

skall något skatteavdrag inte göras, och något arbetsgivaransvar kommer då inte heller i fråga. Skatteavdrag enligt uppbördslagen skall emellertid inte heller göras i fråga om uppdrag som ingår i uppdragstagarens rörelse. Arbetsgivarbegreppet har en sådan utformning att den som vänt sig till ett aktiebolag eller en firma för att få vissa arbeten utförda inte alltid kan ta för givet att dessa kommer att ingå som ett led i en rörelse som uppdragstagaren bedriver. Under vissa omständigheter kan uppdragsgivaren även i sådana fall anses som arbetsgivare i förhållande till den eller dem som i realiteteten utför arbetsuppgifterna och åsamkas betalningsansvar om han underlåter att dra skatt. Svårigheterna att bedöma om skyldighet föreligger att göra skatteavdrag kan – för den som uppmärksammar problemet – i sådana och andra fall avhjälpas genom möjligheten att hos uppbördsmyndigheterna begära besked i frågan. Vad härfter angår skyldigheten att erlagga arbetsgivaravgifter finns det ett stort antal svårbedömbara gränsfall. Bl. a. bör framhållas att skyldighet att betala sådana avgifter kan föreligga även i fråga om ersättningsar till mottagare som har B-skatt.

En del av de aktuella motionsyrkandena går ut på att ändra reglerna om arbetsgivaransvar så att oskäliga effekter kan undvikas. Med anledning av vad som anförs i dessa motioner vill utskottet framhålla att det inte nu bör komma i fråga att bedöma om det med hänsyn till samtliga omständigheter som föreligger i det speciella fall som avses i motionerna kan anses att arbetsgivaren haft skälig anledning att underlåta att göra skatteavdrag.

Som framgår av socialavgiftsutredningens nyssnämnda betänkande har utredningen med sina förslag på bästa sätt sökt lösa de problem som tagits upp i de aktuella motionerna, och avsikten är att utredningens förslag skall behandlas skyndsamt. Enligt utskottets uppfattning saknas det därför anledning att nu gå in på en närmare prövning av dessa frågor. I avvaktan på kommande ställningstaganden till utredningens förslag avstyrker utskottet alltså samtliga nu uppräknade motioner.

I detta sammanhang behandlar utskottet också motion 1638 av Knut Wachtmeister (m). I denna motion anförs att nuvarande förhållanden på detta område kan medföra ett problem av delvis annan art än som berörts i det föregående, nämligen att den som har A-skatt kan ha svårt att få ett uppdrag, även om detta uppdrag är sådant att han skulle bli skyldig att erlagga B-skatt. Han anser därför att en möjlighet bör öppnas till förhandsbesked om att B-skatt skall utgå om vissa förutsättningar uppfylls.

Såvitt utskottet nu kan bedöma innebär utredningens förslag vissa förbättringar i de hänseenden som avses i motionen. Härtill kommer att syftet med yrkandet åtminstone delvis är tillgodosett redan den utformning reglerna har i dag, eftersom den lokala skattemyndigheten på förfrågan skall lämna besked angående skyldigheten att göra skatteavdrag (44 § uppbördslagen). Utskottet avstyrker således också denna motion.

Nedsättning av kvarskatteavgift, m. m.

Den som har fått anstånd med deklarationen till någon dag efter den 30 april och som har gjort fyllnadsinbetalning av preliminärskatt under tiden maj–juni kan enligt gällande bestämmelser efter ansökan få kvarskatteavgiften nedsatt till två procent.

I propositionen föreslås att nedsättningen i dessa fall skall ske automatiskt. Vidare utvidgas möjligheten att få nedsättning även till den som på grund av laga förfall deklarerat först efter den 30 april. I dessa fall kan dock nedsättningen inte göras automatiskt utan frågan skall enligt propositionen prövas efter ansökan. Förslaget om en automatisk nedsättning överensstämmer med det förslag i samma hänseende som framställts i motion 831 av Börje Stensson (fp) och tredje vice talman Karl Erik Eriksson (fp).

Utskottet tillstyrker dessa förslag.

Ett annat yrkande som rör kvarskatteavgiften framställs i motion 1605 av Kjell Johansson (fp). Makar som drivit rörelse kan i samband med ansökan om jämkning av preliminärskatten begära att för mycket inbetalad skatt för den ene av makarna förs över till den andre maken. I samband därmed anger den lokala skattemyndigheten den tidpunkt vid vilken skatten skall anses vara inbetald. Enligt gällande bestämmelser skall en ansökan om jämkning göras senast den 30 april. Enligt motionärens mening bör en ansökan om sådan jämkning i de nu aktuella fallen kunna göras även efter detta datum, om makarna haft anstånd med deklarationen och det först på ett sent stadium visar sig att ena maken betalt för hög skatt och den andre för låg.

Av riksskatteverkets anvisningar i frågan (RSV Du 1981:10) framgår att den lokala skattemyndigheten har rätt att ta upp en ansökan om jämkning av preliminärskatten även efter den 30 april, om detta är motiverat av särskilda skäl, och att de beloppsgränser som gäller i fråga om återbetalning av preliminärskatt inte skall tillämpas i dessa fall. Med hänsyn till innehållet i dessa anvisningar utgår utskottet från att reglerna, när detta har nämnvärd betydelse för de skattskyldiga, kan tillämpas på det sätt som avses i motionen och att någon kvarskatteavgift i dessa fall alltså inte behöver utgå beträffande belopp som inbetalts för den ene maken senast den 30 april men överförts till den andre maken efter detta datum. Utskottet anser alltså att någon formell ändring av reglerna inte erfordras för att syftet med motionen skall kunna tillgodoses och avstyrker således motionen i den mån den inte är besvarad.

Övriga frågor

I propositionen föreslås också vissa detaljändringar som bl. a. berör reglerna om utmätning. Överskjutande preliminär skatt som skall återbetalas i samband med den årliga debiteringen och ö-skatteränta på sådana återbetalningar får för närvarande utmätas endast under en begränsad tid under hösten. Enligt propositionen blir utmätning av dessa fordringar nu

tillåten efter det att kronofogdemyndigheten fått tillfälle att ta fordringarna i anspråk genom skatteavräkning.

De nya reglerna bör såvitt avser ö-skatteränta utformas med en annan ordalydelse än som föreslås i propositionen för att förebygga missförstånd när det gäller utmätning i enskilda mål. Med den ändring som föranleds härav tillstyrker utskottet propositionen i dessa delar.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *betalningsanstånd vid arbetsgivaransvar*
att riksdagen med anledning av motion 1984/1985:379 yrkande 2 bifaller förslaget i proposition 1984/85:192 i denna del,
2. beträffande *övriga frågor rörande arbetsgivaransvar*
att riksdagen avslår motionerna 1984/85:293, 1984/85:315, 1984/85:379 yrkande 1, 1984/85:409, 1984/85:485, 1984/85:809, 1984/85:1224, 1984/85:1638, 1984/85:2353, 1984/85:2754 yrkande 33 och 1984/85:3186,
3. beträffande *automatisk nedsättning av kvarskatteavgiften, m. m.*
att riksdagen bifaller propositionen i denna del och motion 1984/85:831,
4. beträffande *överföring av skatt mellan makar*
att riksdagen avslår motion 1984/85:1605,
5. beträffande *propositionen i övrigt*
att riksdagen med anledning av vad utskottet ovan anfört och hemställt antar det vid propositionen fogade förslaget till lag om ändring i uppbördslagen (1953:272) med den ändringen att 68 § 6 mom. erhåller följande såsom utskottets förslag betecknade lydelse:

Regeringens förslag

Utskottets förslag

68 §

6 mom. Fordran på skatt eller ränta, som skall återbetalas enligt denna lag, må ej överlätas särskilt, innan beloppet kan lyftas.

Utan hinder av vad som sägs i första stycket får där avsedd fordran utmätas. Fordran på överskjutande preliminär skatt, som avses i 1 mom. första stycket, och på ö-skatteränta får dock utmätas först i samband med att kronofogdemyndighet vid den årliga debiteringen av slutlig skatt bereds tillfälle att ta sådana fordringar i anspråk enligt lagen

Utan hinder av vad som sägs i första stycket får där avsedd fordran utmätas. Fordran på överskjutande preliminär skatt, som avses i 1 mom. första stycket, och ränta på sådan fordran får dock utmätas först i samband med att kronofogdemyndighet vid den årliga debiteringen av slutlig skatt bereds tillfälle att ta sådana fordringar i anspråk enligt lagen

Regeringens förslag

(1985:146) om avräkning vid återbetalning av skatter och avgifter. I enskilt mål får fordringar av sistnämnda slag inte utmätas efter ansökan som gjorts senare än den 1 september under taxeringsåret.

Utskottets förslag

(1985:146) om avräkning vid återbetalning av skatter och avgifter. I enskilt mål får fordringar av sistnämnda slag inte utmätas efter ansökan som gjorts senare än den 1 september under taxeringsåret.

Bestämmelserna i 5 kap. 1–3 §§ utsökningsbalken äga icke tillämpning vid utmätning av fordran som avses i första stycket. I enskilt mål skall dock undantagas ett belopp om femhundra kronor utom i mål om vad enskild har att utgiva enligt lagen om socialhjälp eller barnavårdslagen eller på grund av underhållsskyldighet enligt giftermålsbalken, föräldrabalken eller annan lag.

Utmätning i enskilt mål må icke ske utan att åtgärden kan beräknas inbringa sökanden något utöver vad som fordras för att täcka kostnaderna för utmätningen.

Stockholm den 15 maj 1985

På skatteutskottets vägnar

RUNE CARLSTEIN

Närvarande: Rune Carlstein (s), Knut Wachtmeister (m), Stig Josefson (c), Olle Westberg (s), Hagar Normark (s), Bo Forslund (s), Egon Jacobsson (s), Karl Björzén (m), Kjell Johansson (fp), Anita Johansson (s), Lars Hedfors (s), Ewy Möller (m), Karl-Anders Petersson (c), Göran Riegnell (m) och Torgny Larsson (s).

Reservation

Övriga frågor rörande arbetsgivaransvar (mom. 2)

Knut Wachtmeister (m), Stig Josefson (c), Karl Björzén (m), Kjell Johansson (fp), Ewy Möller (m), Karl-Anders Petersson (c) och Göran Riegnell (m) anser

dels att det avsnitt av utskottets yttrande som börjar på s. 11 med "Som utskottet" och slutar på s. 12 med "denna motion" bort ha följande lydelse:

Sedan lång tid tillbaka har uppmärksamats att arbetsgivarbegreppet är oklart och att tillämpningen av reglerna om skatteavdrag och arbetsgivaravgifter i olika situationer kan medföra svåra problem. Reglerna medför bl. a. att småföretagare och privatpersoner, som på goda grunder utgått från att de anlitat ett självständigt företag eller som av någon annan anledning missbedömt situationen, kan drabbas av ett omfattande betalningsansvar som de har haft begränsade möjligheter att förutse. De belopp som det kan bli fråga om har också i takt med det stigande skattetrycket antagit sådana

proportioner att de många gånger framstår som ruinerande eller oskäligen.

Enligt utskottets uppfattning är det angeläget att de problem som ligger till grund för motionerna löses så snart som möjligt. Frågan har hittills fått anstå i avvaktan på det förslag som socialavgiftsutredningen nu har lagt fram. Utredningsförslaget bör således behandlas med största skyndsamhet, och uppslagen i de nu aktuella motionerna bör lämpligen prövas i detta sammanhang. Med hänsyn härtill finner utskottet att riksdagen med anledning av motionerna bör begära att regeringen lägger fram förslag i denna riktning under hösten 1985, så att ändrade regler på detta område kan tillämpas fr. o. m. nästa år.

dels att utskottet i mom. 2 bort hemställa

att riksdagen med anledning av motionerna 1984/85:293, 1984/85:315, 1984/85:379 yrkande 1, 1984/85:409, 1984/85:485, 1984/85:809, 1984/85:1224, 1984/85:1638, 1984/85:2353, 1984/85:2754 yrkande 33 och 1984/85:3186 hos regeringen begär skyndsamt förslag till riksdagen rörande arbetsgivares skyldighet att göra skatteavdrag och att erlägga arbetsgivaravgifter så att nya regler kan träda i kraft vid kommande årsskifte i enlighet med vad som anförts ovan.